Hakikat Arayışının Amelleşen Şahidi

Hamza TÜRKMEN

Umran Dergisi Kasım 2026

Yarım asrı aşan tanışıklık…

Mükellefiyet dönemlerimizden başlayan ömür yolculuğunda, rüşdümüzü ve omuzlarımızdaki ağır sorumlulukları birlikte göğüslediğimiz aziz dava arkadaşımız Cevat Özkaya hakkında düşünce ve duygularımdır yazdıklarım.

O, 1960'ların ve 70'lerin Türkiye'sinde, devraldığımız veya dayatılan sığ kimlikleri ve taklitçi kalıpları kalbinde aşmaya çalışan bir hakikat ve adalet sevdalısıydı.

İlahi kelam ile hayatın gerçekleri arasında bir köprü kurmak için adadığı ömrüne, samimi gayretlerine ve asil duruşuna bizler de minnetle şahidiz.

Bir ömre yakın sayılabilecek, aynı yolun üzerinde veya onun farklı sokaklarında omuz omuza yürüdüğümüz, gençliğimizi, sancılarımızı ve ideallerimizi paylaştığımız dostumuz Cevat Özkaya artık aramızda yok.

1

Vahiyle hayatın bağını kurmak için saçını ağartan, ömrünü bu asil şahitliğe feda eden Cevat'ı, bizlere dayatılan ifsada karşı meydan okuyan o güzel duruşu ve tertemiz hatırasıyla hep kalbimizde taşıyacağız.

Bizler, İslami değerlerimizin yasaklandığı, tezyif edildiği ve bu zulümlerin büyüklerimiz tarafından bizlere anlatıldığı cahili bir sistemde gözlerimizi dünyaya açtık. Bizler dava arkadaşları olarak batılılaşma ve yabancılaşma dayatmalarına karşı fıtri, örfi ve İslami olana tutunmak kaygısı ve azmiyle bir araya gelip tanışmış bir nesiliz.

Askeri planda kazanılmış Milli Mücadele'yi öz değerlerimize dayanarak siyasi ve İslami planda da kazanmalı, gerçek bağımsızlığa yürümeliydik. Rahmetli D. Mehmet Doğan'ın döneminde bütün risklere rağmen açıkça gündeme getirdiği *"Batılılaşma İhaneti"*ni aşmalı; Said Halim Paşa'nın dediği gibi yeniden İslamlaşmalıydık.

Bu arayış içinde Mücadele Birliği şemsiyesi altında toplandık. Ama *"Kurtuluş İslam'da"* diye şemsiye açan bu hareket, 1970'li yılların başından itibaren *"Aziz Millet*" hitabını *"Aziz Türk Milleti*"ne dönüştürdü. Bin 400 yıllık tarih algımızı önce bin yıllık bir senteze-, sonra da *"Büyük Türk Kültür Sistemi"* adı altında 5 bin yıllık pagan ve ırk temelli kurgulanmış Türk tarih tasavvuruna dönüştürmeye başlayınca bizler için işler değişmeye başladı. Artık o şemsiye altında toparlanmaktan uzaklaşıp özgün fıtrata, İslam'a ve vakıaya uygun kendi kimliğimizi koruyup sahil-i selâmete çıkartacak şemsiyelerimizin imali arayışlarına yöneldik.

Bizler ortak tarihimizin hakikate dayanan misyonunu yeniden diriltme ve toplumda temel buhranları oluşturan batıcı her türlü seküler akıma ve şirk ideolojilerine direnme hizmetinin fedaileriydik. Fikirde, sanatta, siyasette ve eylemde hakka yönelim içinde *"İman Et Mücadele Et Zafer Senindir!"* diyen bir duygu intifadasının çocuklarıydık.

Yeni kucaklaşmalar için benzer kaygılarla üretici farklı ocak imalatları oldu. Pınar, Fecr, Yöneliş, SDE gibi hakka hakikate yönelen bir yelpazeydi kastettiğimiz. Tabii ki İslami bilinçlenme ve amel yolunda başka ocaklar da vardı el ele tutmak istediğimiz.

Ama YMM Hareketi'nin kimlik ve hedef olarak çözülmesi sonucu kopuş yaşayanlardan köklü değişim arzusunu yaşatmak isteyenlerin önemli çoğunluğu Mehmet Menteşoğlu, Burhanettin Can, Cevat Özkaya ve Şemsettin Özdemir ile birlikte hareket ettiler. Onların kurduğu Pınar Yayınları, peşinden Araştırma Kültür Vakfı ve 1992'de çıkartılmaya başlayan *Umran* dergisi çevresinde toplanma, yenilenme ve donanımlı olma çabaları oldu ve olmakta.

12 Eylül arifesinde Mehmet Menteşoğlu ve Cevat Özkaya ile ortak metodoloji, metod ve strateji konularında Sarıyer'de görüşmelerimiz olmuştu. 12 Eylül'ün ihtilal beyannamesi ile uyandığımız sabah ezanında Cevat'ın Üsküdar'daki evindeydim. Evde iki gün mahsur kalmıştık.

Şemsettin ve Cevat başta olmak üzere bu gruptan 1980'li yılların başlarında 7-8 kişilik bir çalışma halkasıyla Kur'anî kavramlar ve Sünnet Usulü konusunda çalışmalarımız da olmuştu.

Pınar Yayınları 1980'de kurulduktan sonra Vatan Düğün Salonu'nda verilen ilk iftar yemeğinde konuşma yapan Burhanettin Can aradıkları yolu, Müslümanların ve dünyanın gidişatını Kur'an ayetleriyle bezenmiş bir hitapla anlatmıştı. 23 Ekim 2026 gecesinde de Neslişah Sultan Kültür Merkezi'nde Cevat kardeşimiz için verilen taziye yemeğinde yaptığı konuşmada da Cevat ile paylaştıkları hak, adalet ve fıtrat merkezli dâvanın sabitelerine Kur'an'daki işaretlerle aydınlık getirmeye çalıştı. Haziruna Mülk sûresinde geçtiği üzere Rabbimizin *"O, hanginizin daha güzel iş yapacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı"* hükmünü hatırlattı.

Rahmetli Cevat ile aynı veya farklı gemilerde müştereken tarihi birikim ve hafızamızı tashih edip ıslah etmek azmiyle devam eden ve yenilenen bir tearuf sürecimiz olmuştu. Dünyanın gidişatını vakıa tutarlılığı içinde Kur'an'ın aydınlığına ve Resulullah'ın zamanı aşkın uygulamalarına yönelerek bireysel ve toplu faaliyet ve tahkiklerimizi yayınlarla, eylemler ve diyalog gezileri ile idrak etmek gayreti içinde olduk. Aklımda kaldığı kadarıyla taziyedeki konuşmasında Burhanettin ağabey onu anlatırken en fazla şu cümlesi zihnime çakılı kaldı: *"Batının saldırılarına karşı barikat kurmaya çalışan; fıtrat ve hak merkezli yeni bir dava düzeni oluşturabilmek için cepheden cepheye koşturanlarımızdandı."*

23 Ekim taziye gecesinde ikinci konuşmasını yapan kadim dava arkadaşı ve benim de üniversite yıllarından arkadaşım Şemsettin Özdemir de onun için şu vurguyu yapıyordu:

"En büyük hedefi vahye uygun bir yaşamı kurumlaştırmaktı." Ve Özdemir devam etti: *"Bu hedefe uygun bir yürüyüşü güçlendiremezsek geriye ne kalacak?"*

Özkaya'nın mevcut yayınevi bünyesinde geliştirdiği Açılım Kitap projesine Pınar Yayınları kurucularından kadim dava arkadaşı Abdullah Yıldız niçin destek verdiklerini şu şekilde açıkladı: *"O, İslam'dan ve sabitelerimizden kopmadan ve onları tahkim ederek cihanı dolaşan bir açılım için Açılım Yayınevi'nin tasarımını hayata geçirdi. Bu tanım çerçevesinde her türlü farklı insanla birçok temaslar kurmuştu."*

Temas trafiği bu perspektifle isim olarak Murtaza Mutahharî'den Izutsu'ya, Mevdudi'ye, İbn Teymiye'ye, Edward Said'e, Garaudy'ye kadar uzanıyordu. Cemil Meriç'ten Metin Önal Mengüşoğlu'na, Cevdet Said'e; Taha Abdurrahman'dan Alev Alatlı'ya Yasin Aktay'a kadar kurulan diyaloglar sonucu bu müelliflerin eserleri telif ve çeviri kitaplar olarak tahkikimize sunuldu.

Cevat, yayınladığı eserlerdeki görüşlerin taklid edilmesini değil, egemen dünyayı fikri ve siyasi akışı itibariyle anlayıp çözümlememiz için tahkik çabalarımıza iyi malzemeler sunulmuş olmasını istiyordu. Mesela Cemil Meriç ile ilgili 2018'de Zeytinburnu Belediyesinin düzenlediği sempozyumun kitabı *"Bu Ülkeyi Yeniden Düşünmek"*e verdiği *"Cemil Meriç'i Nasıl Hatırlamalı"* başlıklı tebliğ yazısında dikkat çeken vurgularını şöyle özetleyebiliriz: Dağınık tespitleri ve birbiriyle çelişen görüşleriyle birlikte Fransız kültürüne filolojik düzeyde de sahip ama Doğucu, Osmanlı Müslümalığından ve Osmanlıcadan yana, Batı sömürgeciliğine karşı biraz *Büyük Doğu* mecmuasının duygusal eğiliminde biraz da *Yön* dergisinin milli Marksist atmosferini taşıyan bir kimliği vardı.

Bizim nesil dava adamları görünür olmak, ün kazanmak ve titr yapmak için yayıncılık, dernekçilik ve vakıfçılık, yazarlık, hatiplik yapmadı. O bu tür sistem içi araçları kullandı; ama tebliğ ve mücadele için bu araçsal imkanları değerlendirirken hep davasını ciddiye aldı ve tuttuğu işleri gereğince iyi yaptı. Lakin her daim Allah'ın rızasını ön planda tuttu.

Cevat Özkaya ve onun dava arkadaşları Türkiye İslami mücadele, ıslah, ihya ve inşa zincirinden kopmayan en önemli halkalardan birisidir. Onu sevenlerin sevgisindeki özgünlük ve üreticiliği, Cevat kardeşin uğruna kendini adadığı üst İslami ilkeleri veya sabiteleri ne kadar içselleştirip içselleştirmediklerine göre değerlendirmek gereklidir.

Onunla, vesayetçilere karşı mücadele azmimizin ve direncimizin pusulası sürekli paralelleşirdi.

O bir Çerkezdi. Ama onunla beraber olanlar iman kardeşliği yanında ondan Çerkezliği ile ilgili hiçbir asabiyeye tanık olmamışlardır.

Bosna Dayanışma Platformu'nda gösterdiğimiz çabaların devamlılığı için yükselttiği çırpınışlarına şahidiz.

Fikri, kültürel ve siyasi yozlaşmalara karşı panel gibi, müzakere gibi müşterek etkinliklerimiz oldu.

Vakıayı doğrudan öğrenme ve tahkik amacıyla Devrim süreçlerine bağlı olarak hemen gittiğimiz Tunus'ta da Suriye'de de yol arkadaşlıklarımız oldu. Dert ve imkanlarımızın ulusal sınırlarla hapsedilemeyeceğinin müzakerelerini yol arkadaşlarımızla birlikte yaptık.

Vefatından önce İslami Müzakere Girişimi (İMG) Koordinasyon Heyeti ile ziyaretine gittiğimiz Modipol Hastanesi yoğun bakım odasında gücü yettiği nispette bazı kitapları okumaya çalıştığını dava arkadaşı ve eniştesi Abdullah Yıldız'dan ve oğlu Taha'dan öğrendik.

Sıhri bağları da olan Yıldız, *"Onun en büyük meşgalesi Müslümanlar, ümmet ve insanlığın derdiydi"* cümlesini kurarken en çok sevdiği kasidenin de sözlerini hatırlattı:

Söylesen tesiri yok
Sussan gönül razı değil…

Bu mısra parçaları Tih Çölü'nden çıkış arayan ve bu istikamette yürüme azmi taşıyan insanların azlığına hayıflanılan, hepimizin zaman zaman düştüğü bir psikolojik hali yansıtıyor. Ama o zaafları mazeret edinip inzivaya çekilen değil, seyyieleri aşmayı hedefleyen bir inkılâbçı ruhun taşıtıcısıydı.

Onun yayıncılığı da, dergiciliği de, hatipliği de, sanat ve estetik algısı da, sosyal etkinlikleri de, dostluğu da bireysel hazlar ve dünyevi tatminler için değildi; bir dava adamı olmanın gerekliliğini yerine getirmek bilinci ve inancıyla yapılan hasbi açılımlardı.

4 İslami literatürde insanın kendi ölümü için küçük kıyamet denilir. Buhari'nin *Sahih*'inde Resulullah (s)'in şu hadisi yer alır: *"Yarın kıyametin kopacağını bilseniz dahi elinizdeki fidanı dikin."* İnanıyorum ki Cevat kardeşim ölüm eşiğinde bile hayıflanmayı değil gücü oranında İslam fidanını dikme telaşını sürdürmeye devam ediyordu.

Allah Cevat dostumuza gani gani rahmet eylesin ve Şefaatine nail kılsın inşallah.